

TIJOITEH VUVVEN 2021 KUNNANVALLIČUKSIH NÄH

Suomi jagavuu kundih, kudamil on perustuszakonan mugah ičehallindo. Kundu piättäy monis sen eläjii koskijois dielolois.

Kunnan ylin piättäi elin on sen eläjien vallittu nevvosto. Nevvoston deputuatat vallitah kunnanvalličuksis nelläkse vuottu kerras. Tuliet kunnanvalličukset pietäh **pyhänpiän 13.6.2021**.

Kunnanvalličuksis voijah iänestiä libo azettuo ehoitettuloikse täyzi-igähizet Suomes eläjät Suomen kanzalazet da tiettylöin ehtoloin mugah kunnas eläjät toizien mualoin kanzalazet.

Iäneständy Suomes on omatahtoine dielo.

Ahvenanmuan muakunnan alovehel ei pietä kunnanvalličuksii vuvvennu 2021.

Iänioigevus – ken suau iänestiä

Suat iänestiä kunnanvalličuksis, ollet Suomen libo mintehto muun Euroupan unionah kuulujan muan, Islandien libo Norvegien kanzalaine da täytät nämme ehtot:

- sinule roih 18 vuottu valličuspäiväh sah (13.6.2021)
- sinul on kodikundu Suomes 23.4.2021 sah.

Ollet mingi muun muan kanzalaine, suat iänestiä kunnanvalličuksis, gu

- sinule roih 18 vuottu valličuspäiväh sah (13.6.2021)
- sinul on olluh kodikundu Suomes vähimyölleh jo kaksi vuottu peräkkäi enne 23.4.2021.

Kodikundu miärätäh kodikunduzakonan mugah. Puaksuh se on se kundu, kudamas elät.

Vuvven 2021 kunnanvalličuksis sinun kodikundu miärätäh seh mugah, mi kundu on merkitty sinun kodikunnakse rahvahalistotiedosistiemah 24 aigah 23.4.2021.

Tarvites voit tarkistua kodikundutiijon Digi- da rahvahalistotiedovirrastos.

Kunnanvalličuksis voit iänestiä vaiku oman kodikunnan ehoitettuu.

Ilmoitus iänioigevuoh näh työtäh kaikile iänioigevutettuloile

Digi- da rahvahalistotiedovirrasto pidäy iänioigevusregistrua, kudamas ollah kaikkien iänioigevutettuloin tiijot. Iänioigevusregisträh ei pie eriže ilmoittuakseh.

Digi- da rahvahalistotiedovirrasto työndäy **20.5.2021** sah ilmoituksen iänoigevuoh näh libo toizin sanoin ilmoituskartin jogahizele iänoigevetetule, kudaman adressi tietäh. Suat ilmoituskartin vaigu sähközenny, ollet ottanuh käyttöh Digi- da rahvahalistotiedovirraston tarittavan sähközen viestindypalvelun libo Suomi.fi-viestit (ližätieduo adresis www.suomi.fi/viestit). Iänoigevusilmoitukses on ohjavuo iänestämizeh näh, luvettelo sinun eländykohtan lähäl oljois ennepäi-iänestyspaikois da tieduo sinun iänoigevuos. Iänoigevusilmoitustu ei pie ottua keräle iänestyspaikale, roih hengilötovestukses.

Valličuspättävys – ken voibi olla ehoitettu

Olet valličuspättävy libo voit azettuo ehoitetukse omassah kunnan kunnanvalličuksis, täyttänet nämmä ehtot:

- kundu, kudamas tahtot azettuo ehoitetukse, on sinun kodikundu
- sinul on iänoigevus mistahto Suomen kunnas
- sinuu ei ole sanottu julgi vajaivaldazekse suvvon päätöksel.

Erähät kunduzakonas luveteltut valdivon virgumiehet da kunnan johtos olijat virgumiehet da ruadajat yhtelläh ei olla valličuspättävät.

Ehoitettulois azettamine kunnanvalličuksih

Kunnanvalličuksis voijah azettua ehoitettulois

- registriiruitut puolovehet
- iänoigevetetut, oldaneh hyö perustettu valliččijanyhtistyksen.

Puolovehet piätetäh iččeh ehoitettulois omien siändölöin mugah. Tahtonet roita puolovehen ehoitetukse, sinule pidäy sobie sih näh puolovehen kel.

Valliččijanyhtistyksen perustamizeh niškoi pidäy olla vähimyölleh kymmene iänoigevetettuu kunnan eläjiä. Pienis kunnis, kus rahvastu eläy vähä, valliččijanyhtistyksen perustamizeh näh tädydy yhtelläh vaigu kolme libo viizi eläjiä.

Kahtel libo enämbäl puolovehel on oigevus muvostua valličusliitto. Kahtel libo enämbäl valliččijanyhtistyksel on oigevus luadie yhtehine listu.

Puolovehel, valličusliitol libo yhtehizel listal voibi olla kunnas ehoitettulois enindäh puolitostu kerdua se miäry, mi deputuattua vallitah. Nevvostoloih vallitah rahvahanluvus rippujen vähimyölleh 13–79 deputuattua, ga kundu voibi iče piättiä suurembasgi deputuatois miäräs.

Jogahizel ehoitetul on oma noumeru. Ehoitettulois luajitah bumuagale painettu ehoitettuloinlistoin kerävö, kudamah ehoitetut merkitäh noumeran mugazes jälletykses algajen noumeras 2. Listukerävöl ehoitetut on sijoiteltu puolovehien da yhtehizien listoin mugah. Jogahizes ehoitetus listukerävöl on nämä tiijot: nimi, ehoitetun noumeru da ammatti. Ližäkse listukerävös voit nähtä

- mittumat puolovehet ollah muvostettu valličusliiton
- mittumat valliččijanyhtistykset ollah luajittu yhtehizen listan
- mittumat puolovehet ei kuuluta valličusliittoh
- ket ehoitettulois ollah yhtehizen listan ulgopuolel olijat ehoitetut.

Ehoitettuloinlistoin kerävöt kaikis kunnis luajitah 14.5.2021. Omassah kunnan kerävön voit nähtä paiči muudu iänestyskoppilois da oigevusministerstvan valličussaital (www.vaalit.fi). Iänestännet ennepäi kustahto muijal, ga et iččes kunnas, voit pakita valličusvirguniekal omassah kunnan ehoitettuloinlistoin kerävön.

Iänestysaijat

Voit iänestiä libo valličuspäivänny **pyhänpiän 13.6.2021**, libo enne valličuspäiviä ennepäi-iänestyksen aigua. Voit iänestiä vaigu yhten kerran. Kahten kerran iänestämizes on miärätty rangaičus rikoszakonas.

Ennepäi-iänestys:

Ennepäi-iänestys algavuu **kolmanpiän 26.5.2021** da lopeh **tossargen 8.6.2021**.

Ennepäi-iänestys algavuu ulgomual **kolmanpiän 2.6.2021** da lopeh **suovattan 5.6.2021**.

Erähis ennepäi-iänestyspaikois iänestysaigu on lyhyömbi.

Voit iänestiä ennepäi hos mis ennepäi-iänestyspaikas kodimuas libo ulgomual. Ennepäi-iänestyspaikat ollah:

- kodimuas kundien miärätty ennepäi-iänestyspaikat, puaksuh kundien virrastot
- monet Suomen posol'stvat ulgomual
- laitokset, ezim. bol'ničat, socialihuollon toiminduyksiköt da rangaičuslaitokset. Laitoksis voijah iänestiä vaigu sie hoijettavat libo niilöih otetut ristikanzat
- suomelazet laivat, kuduat ollah ulgomual ennepäi-iänestyksen aigua. Laival voijah iänestiä vaigu laivan ruadajat, matkuniekat ei voija iänestiä laival.

Iänestys valličuspäivänny:

Valličuspäivän iänestys on **pyhänpiän 13.6.2021, 9–20 aigah**.

Voit iänestiä valličuspäivänny vaigu sil iänestyspaikal, kudai on merkitty sinule työttyh iänioigevusilmoitukseh.

Kodi-iänestys:

Ollou sinun malto liikkuo libo ruadua rajoitunnuh muga, gu et piäze ilmai liijallizii vaigevuksii iänestyspaikale, voit iänestiä kois ennepäi-iänestyksen aigua.

Kodi-iänestykseh pidäy ilmoittuakseh **tossargen 1.6.2021** 16 aigah sah.

Ilmoittuakseh pidäy kodikunnan keskusvalličuskomissiele, kuduan yhtevystijot lövvät iänioigevusilmoitukses. Samazes talovuos eläi omahizen hoidai voibi tiettylöis tapahtuksis iänestiä yhteltiedy.

Iänestys kirjazel:

Ollet kaiken ennepäi-iänestyksen aigua da valličuspäivänny ulgomual, voit iänestiä ulgomualpäi sežo kirjazel.

Kirjazel iänestettäväkse sinule pidäy tilata iänestysmaterjualu kirjazel iänestämizeh näh oigevusministerstvan tilavuspalvelus mittumahgi ulgomual olijah adressih. Tilavuksen voit luadie ei aijemba kolmie kuudu enne valličuspäiviä. Iänioigevutetunnu iče vastuat iänestysdokumentoin tiluandas kirjazel iänestämizeh näh aijemba, gu ehtizit työndiä iänestyskirjazen omassah kunnan keskusvalličuskomissiele valličuszakonas miärätyn aijan mugah.

Nenga iänestät

Ennepäi-iänestys da valličuspäivän iänestys roitah iänestyspaikal. Voit iänestiä vaigu yhty ehoitettuu, kuduan nimi on merkitty sinun oman kunnan ehoitettuloinlistoin kerävöh.

1) **Tovesta iččes hengilölližys valličusvirguniekale**, toizin sanoin ozuta pasportu, hengilökarti, ajokarti libo muu sen jyttynine dokumentu. Valličusvirguniekku andau sinule iänestyslipun.

2) **Mene iänestyskoppih.** Iänestyskoppis suau olla kerras vaigu yksi ristikanzu.

3) **Merkiče iänestyslippuh sen ehoitetun noumeru, kudamua iänestät. Voit iänestiä vaigu yhty ehoitettuu.** Kirjuta ehoitetun noumeru iänestyslipun syväinpuolel olijah pyörikköh. Älä kirjuta iänestyslippuh nimidä muudu. Taita iänestyslippu muga, gu kirjutettu noumeru jiäs taitetun lipun sydämeh peittoh.

4) **Vie taitettu iänestyslippu valličusvirguniekale.** Valličusvirguniekku panou pečätin iänestyslippuh.

5a) Iänestännet valličuspäivänny, **lykkiä iänestyslippu pečätinke valličusuurnah.**

5b) Iänestännet ennepäi-iänestykses, **valličusvirguniekku andau valličuskonvertan, kudamah salbuat iänestyslipun pečätinke.**

Ollou sinun malto kirjuttua ehoitetun noumeru valličuslippuh heikennyh, suat käyttöä iänestykses iččes vallitun avvuttajan libo valličusvirguniekan abuu. Avvuttajannu ei voi olla valličuksih ehoitettu eigo ni hänen omahine. Avvuttajal on velvolližus säilyttiä valličuspeittožus libo toizin sanoin pidiä peitos tiijot, kudamat häi suau iänestyksen aigua.

Ližätieduo

- Ližätieduo valličuksih näh andau kunnan keskusvalličuskomissii. Hengilökohtastu iänoigevuttu koskijoih kyzymyksih vastuau Digi- da rahvahalistotiedovirrasto. Mollembien yhtevystiijot lövvät iänoigevusilmoitukses.
- Ennepäi-iänestyspaikoin adresit da avvoiolenduaijat, ohjavot iänestykseh kirjazel, tiijot ehoitettuloih näh sego muudu tieduo valličuksih niškoi lövvät oigevusministerstvan valličussaital adresis **www.vaalit.fi**
- Tiijot kunnanvalličuksien ehoitettuloih näh lövvät oigevusministerstvan valličussaital 14.5.2021 jälles da tiijot ennepäi-iänestyspaikkoih näh 12.4.2021 jälles.
- Tämä on vuvven 2021 kunnanvalličuksien siirdämizes annetun zakonan (256/2021) mugah muutettu versii talvikuul jullatus tiijoittehes.

Digi- da rahvahalistotiedovirrasto 29.3.2021